

Program segregacji i minimalizacji produkcji odpadów „Mamy rady na odpady”

Warsztaty dla członków rad sołeckich

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W SZCZECINIE

Współfinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

 prawobrzeże
FUNDACJA KULTURY I SPORTU

„MAMY RADY NA ODPADY” – selektywna zbiórka odpadów

Jedną z najważniejszych dziedzin ochrony środowiska, jest prawidłowa gospodarka odpadami. Z odpadami mamy do czynienia w każdej dziedzinie życia, najczęściej powstają one w wyniku bytowania człowieka, prowadzenia przez niego procesów wytwórczych lub w wyniku klęsk żywiołowych (masy ziemi, drewno, osady z rzek). Obecnie w polskim systemie prawnym za odpady uznaje się także substancje ciekłe, które nie zalicza się do ścieków oraz osady ściekowe. Przeciętny Polak wytwarza ok. 300 kg odpadów komunalnych rocznie.

Współczesna prawidłowa gospodarka odpadami polega na podejmowaniu działań, projektowaniu i prowadzeniu wszelkich czynności tak aby:

- 1) zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość i ich negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne przy wytwarzaniu produktów oraz po zakończeniu ich użytkowania,
- 2) zapewnić zgodny z zasadami ochrony środowiska jak największy odzysk odpadów,
- 3) zapewnić zgodny z zasadami ochrony środowiska procesy unieszkodliwiania odpadów,
- 4) w ostateczności przeznaczyć odpady do unieszkodliwiania poprzez ich składowanie.

Przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251) definiują pojęcia:

odzysku - „rozumie się przez to wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy”,

unieszkodliwianie odpadów - „rozumie się przez to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ustawy w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska”.

Obecnie w Polsce zasady postępowania z odpadami są regulowane przez kilkadziesiąt aktów prawnych (ustawy, rozporządzenia, akty prawa miejscowego, zarządzenia wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, plany gospodarki odpadami: krajowy, wojewódzki, powiatowy i gminny).

W odniesieniu do odpadów komunalnych występujących na terenie sołectw najważniejsze akty prawne dotyczące gospodarki odpadami to:

- 1) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2005 r. Nr 236 , poz. 2008 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. z 2005 r. Nr 25, poz. 202 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 63, poz. 338 z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U z 2005 Nr 180 poz. 1495),

- 6) uchwały rad miejskich lub gminnych w sprawie ustalenia zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy (uchwalonych na podstawie art. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach),
- 7) zarządzenia prezydentów, burmistrzów lub wójtów w sprawie określenia wymagań jakie musi spełnić przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (określane na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

Odpady możemy podzielić:

- ze względu na ich właściwości fizykochemiczne: na niebezpieczne i inne niż niebezpieczne,
- ze względu na miejsce wytwarzania: na komunalne (wytwarzane w gospodarstwach domowych, przez ich użytkowników, w tym odpady niebezpieczne) i inne niż komunalne (przemysłowe, rolnicze, zakładów ochrony zdrowia, odpady niebezpieczne z obiektów użyteczności publicznej np. świetlówki ze świetlicy wiejskiej).

Szczegółowy podział odpadów na ich rodzaje jest określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogów odpadów (Dz.U. Nr 112 poz. 1206). Poniżej przedstawiamy kilka definicji prawnych dotyczących odpadów (z ustawy o odpadach oraz ustawy o odpadach i odpadach opakowaniowych):

odpady – każda substancja lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia jest zobowiązany. Przedmiot jest odpadem jeśli znajduje się w jednej z kategorii określonych w załączniku Nr 1 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251);

odpady komunalne – rozumie się przez to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych (w odpadach komunalnych występują również odpady opakowaniowe);

odpady inne niż komunalne - rozumie się przez to każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251)., których posiadacz pozbywa się lub zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia jest zobowiązany z wyłączeniem odpadów komunalnych;

odpady opakowaniowe – rozumie się przez to odpady w rozumieniu przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych powstające z opakowań, których rodzaje wymienione są w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (tekst jednolity Dz.U.2007.90.607 z późniejszymi zmianami).

Rodzaje opakowań wg ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz.U.01.63.639)

- opakowania z tworzyw sztucznych
- opakowania z aluminium

- opakowania ze stali
- opakowania z papieru i tektury
- opakowania ze szkła gospodarczego
- opakowania z drewna

odpady ulegające biodegradacji – odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów;

Pod pojęciem **gospodarki odpadami** rozumie się zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscem unieszkodliwiania odpadów;

wytwórca odpadów - rozumie się przez to każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów, oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątanania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej;

posiadacz odpadów - rozumie się przez to każdego, kto faktycznie włada odpadami (wytwórcę odpadów, inną osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną), z wyłączeniem prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów; domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości;

zbieranie odpadów - rozumie się przez to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania;

odzysk - rozumie się przez to wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania;

recykling - rozumie się przez to taki odzysk, który polega na powtórnym przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii;

unieszkodliwianiu odpadów - rozumie się przez to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ustawy w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Wybrane przepisy prawa dotyczące selektywnej zbiórki odpadów:

I. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:

Art. 5. 1. Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez:

- 3) zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie;

Art. 8 ust. 2b. Przedsiębiorca ubiegający się o zezwolenie na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, obejmujące niesegregowane odpady komunalne, jest obowiązany również do odbierania wszystkich selektywnie zbieranych rodzajów

odpadów komunalnych, w tym powstających w gospodarstwach domowych odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego i odpadów z remontów.

II. Ustawa o odpadach:

Art. 10. 1. Odpady powinny być zbierane w sposób selektywny.

2. Podmiot prowadzący działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych jest obowiązany do selektywnego odbierania odpadów oraz ograniczania ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Art. 16a. Do obowiązkowych zadań własnych gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy:

- 1) zapewnianie objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych,
- 2) zapewnianie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, aby było możliwe:
  - a) ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
  - b) wydzielanie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych,
  - c) osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- 3) zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców.
  - a) do dnia 31 grudnia 2010 r. - do nie więcej niż 75% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
  - b) do dnia 31 grudnia 2013 r. - do nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
  - c) do dnia 31 grudnia 2020 r. - do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
- 4) zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014 r. biodegradacji kierowanych do składowania.

III Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym:

Art. 35. Użytkownik sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych jest obowiązany do oddania zużytego sprzętu zbierającemu zużyty sprzęt.

Art. 36. Zabrania się umieszczania zużytego sprzętu łącznie z innymi odpadami.

Art. 37. Zbierający zużyty sprzęt jest obowiązany do:

- 1) selektywnego zbierania zużytego sprzętu;
- 2) przyjęcia zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych bez pobierania opłaty.

Cele selektywnej zbiórki odpadów i odzysku odpadów

- Ochrona zasobów naturalnych - zastosowanie surowców wtórnych zmniejszy zastosowanie surowców pierwotnych,
- Ochrona środowiska – wydobywanie surowców jest związane z obciążaniem i niszczeniem środowiska,
- Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz wzrost zainteresowanie zagadnieniami ochrony środowiska.

Selektywna zbiórka odpadów i odzysk odpadów pozwala na:

- przetworzenie i wykorzystanie surowców wtórnych na nowe materiały,
- zmniejszenie odpadów kierowanych na składowiska (wolniejsze zapełnianie kwater składowiska),
- ograniczenie ilości odpadów przeznaczonych do składowania, które ulegają bardzo powolnemu rozkładowi np. szkło, sprzęt elektroniczny,
- ograniczenie ilości odpadów przeznaczonych do składowania, które zawierają substancje niebezpieczne ze strumienia odpadów komunalnych np.: lampy fluorescencyjne,
- ograniczenie zużycia surowca naturalnego,
- oszczędzanie zużycia energii, która jest większa w przypadku produkcji dóbr z surowców naturalnych,
- ograniczenia zanieczyszczeń do atmosfery,
- ograniczenie ilości wytwarzanych i przeznaczonych do składowania odpadów i ścieków.

Czy selektywna zbiórka odpadów jest opłacalna?

Aspekt ekologiczny jest niezaprzeczalny: papier, szkło, tworzywa sztuczne nie zajmą miejsca na składowisku, oszczędzone są też drzewa, które nie zostaną ścięte, inne zasoby naturalne, surowce do produkcji. Coraz częściej słyszy się jednak, że odbiorcy selektywnie zebranych odpadów (np. makulatury) pobierają za nie od nas opłaty. Nawet jeśli tak się zdarza, ma to również sens ekonomiczny. Opłaty za przyjęcie posegregowanych odpadów są dużo niższe niż za przyjęcie odpadów niesegregowanych.

Aby selektywna zbiórka odpadów przynosiła wymierne korzyści należałoby objąć systemem gospodarki odpadami komunalnymi 100% mieszkańców danej gminy. Wysokie opłaty za odbiór odpadów powodują, że śmieci z gospodarstw domowych w tym odpady wielkogabarytowe porzucane są nielegalnie co powoduje wzrost ilości nielegalnych składowisk odpadów i zanieczyszczenie otoczenia. W odpadach komunalnych niesegregowanych często znajdują się odpady niebezpieczne np.: przeterminowane leki, chemikalia, środki ochrony roślin, substancje ropopochodne, które stwarzają poważne zagrożeniem dla środowiska naturalnego. Ważny jest także aspekt prawidłowej estetyki terenów, w których na codziennie przebywamy.

Z wieloletnich doświadczeń w różnych krajach wynika, że najkorzystniejszy system gospodarki odpadami opiera się na prowadzeniu selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” ich powstawania, czyli w domu. Jego podstawowym celem jest wyselekcjonowanie ze strumienia odpadów wszelkich składników, które można poddać odzyskowi.

System opiera się głównie na organizowaniu selektywnej zbiórki odpadów o mających charakter surowców wtórnych (makulatura, tworzywa sztuczne i szkło), oraz oddzielaniu składników organicznych nadających się do kompostowania oraz wyeliminowaniu odpadów niebezpiecznych.

Selektywna zbiórka odpadów „u źródła” odbywa się:

- w systemie pojemnikowym

lub, szczególnie w gęstej zabudowie jednorodzinnej występuje zbiórka

- w systemie workowym

Ważne jest, iż systemy selektywnej zbiórki odpadów ulegają ciągłym zmianom. Generalnie podejmuje się działania mające na celu selektywne zbieranie odpadów „u źródła”, które potrafimy w późniejszym etapie zagospodarować lub takie które są szczególnie szkodliwe dla środowiska.

Obecnie promuje się także selektywną zbiórkę odpadów, które posiadają wspólne cechy: mają dużą objętość przy nie dużej masie. Na przykład jedna tona butelek typu PET ma objętość około 30 m³. Po jej zebraniu i rozdrobieniu (mechanicznym cięciu) objętość zmniejsza się do około 2 m³. W istniejących już w systemach selektywnej zbiórki odpadów zbiera się najwięcej odpadów opakowaniowych.

W rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi (Dz.U. Nr 219, poz. 1858) została określona między innymi kolorystyka pojemników do selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych:

- odpady opakowaniowe z papieru powinny być zbierane do pojemników w kolorze niebieskim, wykonane z materiałów trudnopalnych, zabezpieczone przed zawilgoceniem,
- odpady opakowaniowe z ze szkła powinny być zbierane do dwóch rodzajów pojemników: szkło bezbarwne do pojemników w kolorze białym, szkło kolorowe do pojemników w kolorze zielonym,
- odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych i metali powinny być zbierane do pojemników w kolorze żółtym.

Ponadto w wielu gminach stosuje się pojemniki do zbiórki:

- odpadów biodegradowalnych w kolorze brązowym,
- papieru w kolorze niebieskim,
- puszek aluminiowych w kolorze czerwonym, często w kształcie puszek,
- zużytych baterii - kolorowe, specjalnie oznakowane, często w kształcie baterii,
- inne, w których chcemy selektywnie zbierać poszczególne rodzaje odpadów.

Jakie przedmioty mieszkańcy powinni umieszczać w pojemnikach do selektywnej zbiórki odpadów i dlaczego powinniśmy je zbierać ?

PAPIER

Do pojemnika na papier wrzucamy:

- gazety,
- książki,

- opakowania z papieru,
- złożone papierowe kartony,
- tekturę,
- worki papierowe,
- ścinki drukarskie,
- inne papierowe odpady.

Do pojemnika na papier nie wrzucamy:

- opakowań papierowych z jakąkolwiek zawartością,
- lakierowanego lub foliowanego papieru z folderów reklamowych,
- tapet, kalki,
- zatłuszczonego papieru,
- kartonów wielomateriałowych po napojach,
- worków po cementie lub innych sypkich materiałach budowlanych.

Bardzo ważne jest, żeby makulatura wrzucana do pojemników nie była mokra - wilgotność to istotny parametr jej jakości. Pilnujmy również aby razem z papierem nie trafiły do pojemnika żadne zanieczyszczenia mechaniczne (np. metale, szkło, tekstylia, piasek), chemiczne (np. kleje, farby) czy mikrobiologiczne (pleśń czy grzyby).

Dlaczego warto zbierać makulaturę?

Papier pochodzi z jednego z naszych najbardziej drogocennych źródeł surowców - lasu. Zawarte w drzewach włókno celulozowe jest na tyle mocne, że można je do produkcji papieru wykorzystać aż siedmiokrotnie, zanim ostatecznie stanie się paliwem biologicznym, a w końcu popiołem.

1 tona makulatury daje tyle papieru co 17 drzew. Dla przykładu zebranie i przetworzenie 1 tony makulatury to również:

- oszczędność 25 procent energii,
- aż o 75 procent mniej zanieczyszczeń atmosfery (produkcja celulozy używanej do „zwykłego” papieru jest bardzo uciążliwa),
- oraz oszczędność 26.000 litrów wody!

Dzięki dzisiejszym technologiom produkt z surowców wtórnych ma takie same parametry jakościowe i estetyczne jak z surowców naturalnych. Często jest przy tym tańszy. Dobrym przykładem są produkty np. papier toaletowy i papierowe ręczniki – wykonane w 100 procentach z makulatury.

Jeśli tylko mamy wybór – zawsze wybierajmy produkty wykonane z surowców wtórnych.

Powtórne wykorzystanie 1 tony papieru pozwala zaoszczędzić aż 1476 litrów ropy, 26,5 tys. litrów wody, 7 m³ miejsca na składowisku i 4,2 tys. kWh energii (czyli tyle, ile jest potrzebne do ogrzania przeciętnego mieszkania przez pół roku). Produkcja papieru z makulatury, a nie z pulpy drzewnej, oznacza zużycie energii mniejsze o 75%, zanieczyszczenie powietrza - o 74%, a ilość ścieków przemysłowych mniejszą o 35%!

Proste sposoby na ochronę drzew w naszym życiu codziennym:

- dwustronne zapisywanie lub drukowanie papieru,
- kupowanie produktów z makulatury,
- selektywna zbiórka u źródła.

Statystyczny Polak zużywa rocznie ponad 60 kg papieru. Z tej ilości część jest przechowywana w postaci dokumentów, książek czy zeszytów, część zużywa się doszczętnie (np. papier toaletowy, ręczniki papierowe), jednak znaczna ilość to odpady. Średnio: mieszkańiec naszego kraju zbiera rocznie ok. 22 kg makulatury, zatem przekazuje do recyklingu niespełna 36% zużywanego przez siebie papieru. To bardzo mało, gdyż dla porównania w Austrii, Holandii i w Niemczech odzysk przekracza 70%.

SZKŁO

Zużyte szkło nazywane jest idealnym surowcem wtórnym o nieograniczonych możliwościach przetwarzania. Szkło może być przetworzone na takie samo opakowanie, jakim było pierwotnie, bez obniżenia wartości tworzywa. Szkło, jako jedyne, jest bardzo wysoko odporne na biodegradację, fotodegradację, rozpuszczani w wodzie i utlenianie. Odzysk szkła może przynieść znaczne korzyści zarówno ekonomiczne, jak i ekologiczne.

Do pojemnika na szkło bezbarwne wrzucamy:

- przezroczyste słoiki,
- i przezroczyste butelki po artykułach spożywczych,
- inne czyste szklane opakowania np. po kosmetykach.

Do pojemnika na szkło kolorowe wrzucamy

- kolorowe opakowania szklane,
- butelki, słoiki, opakowania po kosmetykach,
- inne czyste szklane opakowania np. po kosmetykach.

Do pojemników na szkło nie wrzucamy:

- luster,
- szyb okiennych,
- szyb samochodowych,
- szkła kryształowego,
- naczyń żaroodpornych,
- świetlówek,
- kineskopów,
- wyrobów z porcelany i fajansu,
- szkła zbrojonego,
- zniczy,
- szklanych opakowań po lekach
- talerzy,
- elementów ze szkła, z którymi trwale są połączone inne materiały,
- korków, zakrętek, kapsli, metalowych kokard.

Dlaczego nie wrzucamy?

Inne rodzaje szkła niż słoiki i butelki różnią się od nich składem chemicznym. Topią się w wyższych temperaturach niż stłuczka z opakowań szklanych. Dlatego szkło o wyższej temperaturze topnienia nie stopi się w hucie, w której przerabiana jest stłuczka z selektywnej zbiórki. A to znaczy, że w pojemnikach stają się takim samym zanieczyszczeniem jak inne zanieczyszczenia.

Energia zaoszczędzona dzięki recyklingowi jednej szklanej butelki pozwala zasilić:

- komputer przez 25 min,
- telewizor przez 20 min,
- zmywarkę do naczyń przez 10 min.

Jeśli uzdatniona stłuczka ma się stać surowcem do produkcji szkła spełniającego najwyższe światowe normy jakości, musimy nauczyć się, że:

- nie powinno się mieszać bezbarwnego szkła z zielonym i bursztynowym. Dodatek zielonego szkła, a dokładniej rzecz ujmując chromu, w praktyce jest nieusuwalny nawet przez najskuteczniejsze odbarwiacze,
- równie niebezpieczne dla produkcji szkła są różnego rodzaju zanieczyszczenia piaskiem. Ziarenka piasku o średnicy 0,1 mm mogą sprawić, że w wyniku naprężeń szklana butelka pęknie.

Odpowiedniej jakości stłuczka szklana powinna być pod względem wielkości drugim po piasku składnikiem zestawu, z którego wytapia się szkło (przed sodą i wapniem). Bez pogorszenia koloru i jakości szkła koloru bursztynowego można zrobić w 30-40% ze stłuczki, do bezbarwnego można dodać 20-30%. Warto pamiętać, że dodatek 10% stłuczki szklanej pozwala obniżyć temperaturę w piecu szklarskim o 50 stopni C, a zużycie energii zmniejsza się wówczas o 0,5%.

Zapotrzebowanie polskich hut na stłuczkę szklaną jest pokryte w 20%.

TWORZYWA SZTUCZNE:

Do pojemnika na tworzywa sztuczne wrzucamy

- zgniecione butelki PET po napojach
- czyste opakowania i pojemniki z tworzyw sztucznych po artykułach spożywczych.

Postaraj się aby do pojemnika wkładać zgniecione odpady z tworzyw sztucznych.

Do pojemników na tworzywa sztuczne nie wrzucamy:

- tworzyw sztucznych pochodzenia medycznego,
- opakowania i butelki po olejach i smarach,
- puszki i pojemniki po farbach i lakierach,
- opakowania po środkach chwastu i owadobójczych,
- opakowania zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi,
- opakowania po chemikaliach.

Tworzywa sztuczne, popularnie zwane plastikiem, to produkty powstające z przerobu ropy naftowej. Ich biodegradacja, czyli rozkład w środowisku naturalnym trwać może nawet ponad sto lat! W czasie powolnego rozkładu substancje toksyczne, zawarte w tworzywach sztucznych, uwalniają się, przenikając do gleby i wód gruntowych.

W przypadku nieprawidłowego postępowania (np. spalania) z **polichlorekiem winylu** (PCW) staje się on niebezpieczny dla środowiska naturalnego i zdrowia ludzi. Robi się z niego m.in. rury, zabawki, karty kredytowe. Do jego produkcji używa się trujących związków chloru. Gdy PCW trafia na nielegalne wysypisko, chlor uwalnia się i przedostaje do gleby.

Najczęściej spotykanym tworzywem sztucznym jest **polietylen**. Robi się z niego plastikowe worki i delikatne folie służące m.in. do opakowań spożywczych. Wyrzucane na wysypisko uwalniają rakotwórcze związki chemiczne.

Polistyren i pianka polistyrenowa czyli potocznie styropian służą głównie do produkcji popularnych kubków i tacek na jedzenie oraz izolacji budynków. W kontakcie z żywnością i napojami polistyren jest wchłaniany do jedzenia i w ten sposób przedostaje się do organizmu człowieka. Styren jest bardzo toksyczny. Powoduje uszkodzenia chromosomów, prawdopodobnie ma także właściwości rakotwórcze, a co najgorsze - związek ten nie wydostaje się z organizmu człowieka, kumulując się w tkance tłuszczowej.

PET jest to skrót nazwy tworzywa sztucznego znanego od lat 40. Jego pełna nazwa to politereftalan etylenu. Produkuje się z niego tak popularne opakowania do napojów. Miesięcznie na wysypisko trafiają tysiące ton tych butelek. Nie emitują one szkodliwych substancji, jednak w przerażającym tempie zaśmiecają otoczenie i lawinowo powiększają polskie wysypiska. Plusem opakowań PET jest możliwość ich powtórnego przetwarzania, w wyniku którego powstają: włókna i przedzie (np. przedza dywanowa, przedza dla przemysłu

tekstylnego), płyty i folie (do formowania wszelkiego rodzaju tacek, pojemników i pudełek), meble, części wyposażenia wnętrz samochodów, żywice poliestrowe, oleje opałowe.

Szczególnie niebezpieczną formą pozbywania się opakowań PET, worków foliowych czy opakowań po sokach, odpadów z gumy jest spalanie. Rozpowszechnione przede wszystkim w miejscach gdzie ludzie posiadają piece. W świadomości wielu osób takie postępowanie to skuteczna metoda oszczędzania surowców opałowych. Wielu mieszkańców niejednokrotnie nie zdaje sobie sprawy ze skutków takiego działania. Spalając odpady uwalniamy do środowiska wiele szkodliwych substancji np.: tlenki azotu, dwutlenek siarki, metale ciężkie (kadm, nikiel, ołów, rtęć), związki chloru, fluoru. Szczególnie niebezpieczne są powstające przy spalaniu tworzyw sztucznych rakotwórcze i toksyczne związki chemiczne zwane dioksynami i furanami. Ich działanie jest podstępne. Polega na powolnym, ale skutecznym uszkodzaniu rozmnażających się komórek w organizmach żywych, uszkodzaniu narządów wewnętrznych, wywoływaniu wysypek alergicznych, działaniu mutagennym, teratogennym i kancerogennym. Toksyczny wpływ na zdrowie może objawić się dopiero po kilkudziesięciu latach np. w postaci chorób nowotworowych.

Zgodnie z ustawą o odpadach **zabrania się termicznego przekształcania odpadów poza instalacjami spełniającymi określone wymagania**. Powyższe oznacza, iż spalanie odpadów może się odbywać wyłącznie w instalacjach do tego celu przystosowanych, tj. w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów. Niestety często spalanie śmieci odbywa się w domowych piecach, które nie są do tego przystosowane. W procesach termicznego unieszkodliwiania ważną rolę odgrywa temperatura spalania. Gdy jest zbyt niska (tak jak w piecach domowych) w emitowanych spalinach powstają zanieczyszczenia, których oddziaływanie na środowisko naturalne i zdrowie ludzi jest bardzo szkodliwe.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż zanieczyszczenia powstające w wyniku spalania odpadów odprowadzane są do powietrza niskimi emitorami (kominami) uniemożliwiającymi ich wyniesienie i rozproszenie na wyższych wysokościach.

Palenie odpadów ma również negatywny wpływ na stan przewodów kominowych, powodując odkładanie się tzw. „mokrej sadzy” w kominach. To z kolei może być powodem uszkodzenia, a nawet zapalenia się instalacji (przewodu kominowego).

ODPADY BIODEGRADOWALNE/ BIODOPADY

Zaliczyć tu można odpady zielone powstające w przydomowych ogródkach przy ich pielęgnacji i bioodpady powstające w naszych kuchniach.

Odpady zielone są to głównie:

- ścięte trawy ze skoszonych trawników
- gałęzie przyciętych drzew
- kwiaty, łodygi i liście oraz inne części roślin pochodzące z prac porządkowych w przydomowych ogrodach i sadach.

Do odpadów BIO powstających w gospodarstwach domowych zalicza się:

- resztki żywności (obierki od warzyw i owoców),
- fusy od kawy i herbaty,
- rośliny doniczkowe, zwiędłe kwiaty oraz ziemia z przesadzania kwiatów,
- skorupki od jaj.

Do pojemnika na odpady biodegradowalne wrzucamy:

- resztki żywności (obierki od warzyw i owoców, resztki ugotowanych warzyw, resztki pieczywa),
- fusy od kawy i herbaty,
- rośliny doniczkowe, zwiędłe kwiaty oraz ziemia z przesadzania kwiatów,
- skorupki od jaj,
- ścięte trawy ze skoszonych trawników,
- gałęzie przyciętych drzew,
- kwiaty, łodygi i liście oraz inne części roślin pochodzące z prac porządkowych w przydomowych ogrodach i sadach.

Do pojemnika na odpady biodegradowalne nie wrzucamy:

- resztek ryb,
- resztek wędlin, mięs
- kości,
- popiołów.

W ogólnie panującym przekonaniu bioodpady są niegroźne dla środowiska i nic nie szkodzi, gdy wywiezione zostaną do pobliskiego lasu, lub wyrzucone do rowu lub na skarpe za domem. Przeświadczenie to jest błędne. Dla przykładu wyrzucona do lasu, pozornie nie groźna, ścięta trawa zagłusza i niszczy na kilka lub kilkanaście lat ściółkę lasu. Hamuje rozwój grzybni i kiełkowanie roślin najniższych warstw leśnych. Problemem jest też migracja roślin przeniesionych do nowego środowiska. Często zdarza się tak, że rośliny wyrzucone z naszych ogródków, znajdują optymalne warunki do rozwoju i rozrastają się wypierając rodzimą roślinność z jej naturalnego siedliska (np. maliny).

Niebezpieczeństwo stwarzają również przyzmy przesuszonych gałęzi, które podczas pożarów powodują dużo problemów w trakcie akcji ratowniczej.

W przyszłości odpady biodegradowalne ze względu na ich dużą zawartość w strumieniu odpadów komunalnych niesegregowanych, najprawdopodobniej będą największą grupą odpadów zbieranych selektywnie. W niektórych gminach w przyszłości być może zostanie wprowadzony obowiązek posiadania kompostownia na terenie własnej posesji i kompostowania odpadów biodegradowalnych we własnym zakresie.

Pozbywanie się odpadów, magazynowanie i składowanie ich w niewyznaczonym do tego miejscu, podlega karze grzywny zgodnie z art. art. 70 pkt 3 ustawy o odpadach.

Zagospodarowanie bioodpadów jest łatwe - wystarczy założyć choćby najprostsz kompostownik (np. skrzynia lub cembrowina z desek).

Ważne jest aby nie mieszać bioodpadów z innymi odpadami. Domieszka nawet niewielkiej ilości odpadów niebezpiecznych (np. leków) czy baterii dyskwalifikuje bioodpady, nie nadaje się on do kompostowania. Odpady BIO łącznie z [odpadami zielonymi](#) powstającymi w trakcie pielęgnacji ogródków przydomowych zajmują w pojemnikach na odpady przeciętnego mieszkańca około od 30% do 50% wszystkich odpadów. Wynika z tego, że wydzielając z wytwarzanych przez nas odpadów odpady organiczne możemy zaoszczędzić nawet połowę miejsca w pojemnikach do gromadzenia odpadów niesegregowanych.

METALE:

Obecnie ze względu na możliwość sprzedaży metali w skupach złomu, ustawianie pojemników do selektywnej zbiórki metali ma sens tylko na dozorowanym terenie.

Rozmieszczenie pojemników w miejscach ogólnie dostępnych powodowało kradzież zebranych w nich metali oraz niszczenie pojemników.

Do pojemnika na metale wrzucamy:

- zgniecione puszki po napojach i konserwach,
- drobny złom żelazny i metale kolorowe,
- kapsle,
- folię aluminiową.

W przypadku gdy ustawione są pojemniki przeznaczone jedynie do zbiórki puszek aluminiowych wrzucamy do niego tylko puszki po napojach.

Do pojemnika na metale nie wrzucamy:

- opakowań aluminiowych połączonych z papierem lub tworzywami sztucznymi,
- opakowań po aerozolach,
- puszek po farbach,
- baterii.

Puszka na napoje niezwykle popularne opakowanie. Przyczyna? Przede jest lekka, łatwa w transporcie, nie tłucze się i pozwala na szybkie chłodzenie napojów, a zatem także oszczędność energii. Światowy odzysk puszek wynosi zaledwie 55%, co oznacza, że ok. 100 miliardów puszek rocznie jest bezpowrotnie wyrzucana! Szwajcaria i Finlandia to kraje, które przodują w przetwarzaniu puszek aluminiowych - 90%. Puszka aluminiowa jest surowcem wtórnym, w całości podlegającym recyklingowi, w wyniku którego oszczędzamy cenny surowiec naturalny - aluminium. Choć aluminium nie jest już uważane za metal szlachetny, jego produkcja jest stosunkowo droga, a złoża boksytu, z którego otrzymuje się aluminium, nie odnawiają się. Produkcja aluminium z boksytu powoduje skażenie gleby, wody i powietrza, jest też bardzo energochłonna (produkcja 1 kg tego metalu pochłania 20 razy tyle energii, co wyprodukowanie 1 kg chleba). Tymczasem odzysk aluminium z puszek można przeprowadzać w nieskończoność, nie powodując pogorszenia jakości metalu. Produkowanie nowych puszek ze starych, w porównaniu z produkcją tych samych puszek z boksytu, powoduje zmniejszenie ilości zanieczyszczeń powietrza aż o 95 proc., a zanieczyszczeń wody o 97 proc., zmniejszenie zużycia energii elektrycznej o 95 proc. i oszczędność naturalnych złóż rud (recykling 1 tony złomu aluminiowego pozwala oszczędzić aż 4 tony boksytu). Odzyskanie 1 kg aluminium to obniżenie emisji CO₂ o 9 kg. Pozyskujemy surowiec wtórny do produkcji w hutach, zamiast pozyskiwać i używać boksytu.

ODPADY NIEBEZPIECZNE – ze względu na swoje właściwości niebezpieczne właściwości każdy z wymienionych odpadów powinien być zbierany oddzielnie.

Za odpady niebezpieczne uważa się:

- resztki farb, lakierów, klejów, żywic, środki do konserwacji i ochrony drewna oraz opakowania po nich,
- rozpuszczalniki, środki czyszczące, substancje do wywabiania plam i opakowania po nich,
- opakowania po aerozolach, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji i dezynsekcji,
- środki ochrony roślin oraz opakowania po nich,
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć, np. świetlówki, termometry, przełączniki,

- baterie i akumulatory,
- zużyte kartridże i tonery,
- przepracowane oleje,
- przeterminowane lub tylko częściowo wykorzystane leki.

Jeśli jesteśmy w posiadaniu odpadów niebezpiecznych oddajmy je do gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych. Odpady niebezpieczne przyjmowane są nieodpłatnie!

W takim punkcie możemy oddać:

akumulatory, baterie, lampy fluorescencyjne oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, leki, filtry olejowe.

BATERIE

Jedna wyrzucona mała bateria guzikowa jest w stanie skażać 1 m³ gleby i zatruć około 400 litrów wody. W każdej tonie zużytych baterii znajduje się

- 270,0 kg dwutlenku manganu
- 210,0 kg żelaza
- 160,0 kg cynku
- 60,0 kg grafitu
- 35,0 kg chlorku amonu
- 20,0 kg miedzi
- 10,0 kg wodorotlenku potasu

Ponadto kilka kilogramów niebezpiecznych dla środowiska i zdrowia, pierwiastków rtęci (tlenku rtęci), niklu, litu, kadmu i ołowiu. Mają one szczególne silne działanie toksyczne dla organizmów żywych. W przypadku dostania się ich do organizmu, wraz ze skażoną wodą lub żywnością, mogą doprowadzać do ciężkich i przewlekłych chorób (układu pokarmowego, nerwowego, zaburzenia czynności nerek, nadciśnienia) i zmian nowotworowych. Należy pamiętać o pozbywaniu się ich w sposób odpowiedni, który zapewni ich należyłą utylizację

PRZETERMINOWANE LEKI

Oddajemy w miejscach zbiórki odpadów niebezpiecznych lub w aptekach.

ELEKTROŚMIECI

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.).

Nie wolno wyrzucać ich do pojemników służących do gromadzenia odpadów komunalnych niesegregowanych, ale można:

- bezpłatnie oddać je do specjalnie wyznaczonych punktów zbiórki na terenie gminy (o informację można zapytać w miejscowym urzędzie gminy. Lokalizację można też odnaleźć na stronie www.elektroeko.pl.)
- bezpłatnie oddać je w sklepie, jeśli kupujemy nowe urządzenie tego samego typu (w stosunku 1:1 np. telewizor za telewizor, świetlówkę za świetlówkę).

Elektrośmieci to zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zawierający szkodliwe i trujące substancje. Są to w szczególności:

- lampy fluorescencyjne zawierają w środku proszek luminoforowy w którego skład wchodzi rtęć, w przypadku rozbicia lampy i przeniknięcia do środowiska wodnego, rtęć łączy się ze związkami organicznymi tworząc silnie toksyczny związek o nazwie metylortęć $HgCH_3$, który kumuluje się w organizmach wodnych. W przypadku spożywania przez człowieka organizmów wodnych z w których znajduje się rtęć (np. ryb) może dojść do bardzo ciężkich zatruć powodujących zaburzenia wzroku, słuchu, mowy, koordynacji ruchowej;
- komputery ze związkami bromu, który powoduje schorzenia układu rozrodczego i problemy neurologiczne;
- baterie z kadmem, który zaburza czynności nerek, powoduje nadciśnienie, wywołuje nowotwory;
- lodówki i zamrażarki z PCB (polichrowanymi bifenylami), który dostając się do wody, powoduje uszkodzenia wątroby, osłabia odporność, wpływa na zaburzenia neurologiczne i hormonalne;
- freon w klimatyzatorach i lodówkach - jest szkodliwy dla warstwy ozonowej, ciągle spotykamy go w urządzeniach starszego typu.

Co dalej z selektywnie zebranymi odpadami niebezpiecznymi ?

Odpady te muszą trafić do specjalistycznych firm, które w sposób zabezpieczający środowisko naturalne je unieszkodliwią (lub poddadzą odzyskowi). Przykład unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych:

W Policach istnieje spółka zajmująca się unieszkodliwianiem lamp fluorescencyjnych. Spółka posiada specjalistyczne urządzenie typu EKOTROM – 2, w którym można unieszkodliwiać zarówno lampy, które zostały dostarczone w całości jak i ich stłuczkę. W specjalnej komorze następuje mechaniczne kruszenie lamp, a następnie oddzielenie aluminiowych łączów od szkła. Surowce te są przenoszone od osobnych pojemników i przekazywane do dalszego wykorzystania. Proszek luminoforowy, niebezpieczny ze względu na występującą w nim rtęć jest wiązany związkami siarki. Powstającą w ten sposób masę jest traktowana jako odpad niebezpieczny. Wiąże się ją spoiwem cementowym i w postaci betonowych bloków kieruje do składowania na składowisko odpadów niebezpiecznych.

Jakie powinny być odpady komunalne niesegregowane?

Strategicznym celem gospodarki odpadami jest żeby powstawały ich jak najmniejsze ilości. Powinny one stanowić pozostałość po wydzieleniu z masy śmieci odpadów nadających się do odzysku (m.in. surowcowych, zielonych, BIO) oraz odpadów niebezpiecznych.

Prowadząc selektywną zbiórkę odpadów otwieramy sobie możliwość posegregowania odpadów "wychodzących" z naszych domów i zmniejszenia ilości śmieci, za wywóz których płacimy, o co najmniej połowę mniej.

RECYKLING POJAZDÓW

Zgodnie z ustawą z dnia 20 stycznia 2005 r. (Dz.U. Nr 25, poz. 202) o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, każdy pojazd musi zostać zdemontowany i poddany recyklingowi. Praktycznie oznacza to, iż będąc ostatnim właścicielem np. samochodu, nie wyrejestrujemy go, jeśli nie przedstawimy dokumentu potwierdzającego oddanie pojazdu do stacji demontażu pojazdów wycofywanych z eksploatacji. Oczywiście, w przypadku sprzedaży samochodu, takiego dowodu nie przedstawiamy. Jeśli kupując nowy samochód, "rozliczamy się" starym samochodem, obowiązek utylizacji tego pojazdu obejmie nabywcę (salon samochodowy czy osoba, która od nas kupiła samochód).

Samochody, wycofane z eksploatacji, stanowią poważne zagrożenie dla środowiska, ponieważ zawierają metale (włączając metale ciężkie) oraz inne niebezpieczne i trwałe substancje, takie jak: oleje, czynniki chłodzące, zużyte opony, akumulatory, szkło i tworzywa sztuczne. Większość części samochodowych stanowi surowiec wtórny. Stąd konieczność recyklingu tych elementów, w sposób pozwalający na ich ponowne wykorzystanie w nowych produktach

Działania na rzecz popularyzacji selektywnej zbiórki odpadów oraz sposoby minimalizowania ilości odpadów

Podstawową zasadą dotyczącą wszystkich segregowanych przez nas opakowań jest – **ZGNIATANIE!** Dzięki temu zmniejszamy ich objętość i więcej się ich zmieści w pojemniku!

Dobrym przykładem, godnym naśladowania są wszelkie formy zachęcenia i aktywizacji mieszkańców do segregowania śmieci, minimalizacji odpadów. Pożądana jest tutaj współpraca wielu środowisk. Urzędów gminnych i powiatowych posiadających środki na takie akcje (gminne i powiatowe fundusze ochrony środowiska, środki z opłat produktowych oraz możliwość pozyskiwania środków z zewnątrz), organizacji pozarządowych posiadających zasoby kadrowe, wiedzę a przede wszystkim chęci, przedstawicieli miejscowych szkół, przedszkoli, placówek oświatowych. Coraz więcej takich inicjatyw pojawia się w życiu codziennym.

W gminie Police od lat organizowany jest konkurs „Zamień puszki na pieniądze”. Organizatorem jest Urząd Miejski w Policach przy czynnym współudziale szkół. Dzieci zbierają przez cały rok puszki aluminiowe. Raz w roku odbywa się finał konkursu. Uczniowie, którzy zbiorą największą liczbę puszek otrzymują cenne nagrody lub wyjeżdżają na wycieczki.

Innym przykładem zachęcenia mieszkańców do zrezygnowania z wszechobecnych plastikowych toreb są akcje związane z rozpropagowaniem wśród mieszkańców bawełnianych, lnianych toreb. W Nowym Tomyślu przeprowadzana jest akcja „Zamień foliówkę na wiklinówkę”. Każda osoba, która przyjdzie do sklepu oznaczonego logo akcji z koszykiem wiklinowym i zrobi zakupy za minimum 30 zł otrzyma kupon konkursowy i naklejkę. Należy zebrać 10 naklejek (wraz z paragonami) i wrzucić wypełniony kupon

do wystawionych w sklepach wiklinowych skrzynek. Raz w miesiącu losowane będą atrakcyjne nagrody. Akcja realizowana jest przez Urząd Miejski w Nowym Tomysłu, Stowarzyszenie Plecionkarzy i Wikliniarzy Polskich oraz Stowarzyszenie Kupców Nowotomyskich we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Nowym Tomysłu, Nowotomyskim Ośrodkiem Kultury, Miejską i Powiatową Biblioteką Publiczną oraz Hufcem ZHP w Nowym Tomysłu.

Wykorzystywanie makulatury do produkcji papieru czerpanego. Prowadzone są warsztaty, na które biletom wstępu dla grup pragnących poznać tradycyjną produkcję papieru jest zebranie 50 kg makulatury, 15 kg puszek aluminiowych i 15 kg baterii. Pieniądze otrzymane ze sprzedaży surowców wtórnych dzieci przeznaczają na własne potrzeby, na warsztaty przychodząc z potwierdzeniem sprzedaży surowców wtórnych. Projekt pod nazwą „Czerpanie z natury, czyli przyroda nie tylko na papierze” – Gimnazjum w Wińsku wraz z Dolnośląską Fundacją Ekorozwoju.

Ciekawym i godnym naśladowania jest stworzenie portalu internetowego rzeczy już nam niepotrzebnych. Chętnie oddamy za darmo zamiast wyrzucić na śmieci. Zminimalizujemy ilość odpadów na składowisku a także koszty wywozu odpadów. Przykład: www.darmobranie.pl Spróbujmy zorganizować taki portal w naszej gminie/powiecie.

Aby zachęcić mieszkańców do selektywnej zbiórki:

- ✓ Zorientuj się jakie działania edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami prowadzi miejscowy urząd gminy. Większość gmin coraz częściej prowadzi akcje edukacyjne z zakresu gospodarki odpadami. Zachęć mieszkańców do uczestnictwa w tych akcjach. Zwiększenie świadomości ekologicznej osób mieszkających na terenie twojego sołectwa to podstawowa forma działania.
- ✓ Zorganizuj przy współpracy z miejscowym urzędem gminy konkurs plastyczny dla najmłodszych o selektywnej zbiórce. Prace nagrodzone urząd może wykorzystać w promocji selektywnej zbiórki.
- ✓ Zorganizuj dla najmłodszych konkurs wiedzy o selektywnej zbiórce.
- ✓ Zorganizuj przy współpracy z urzędem gminy konkurs na „Najbardziej selektywne sołectwo”. Zaproponuj aby kryterium była ilość zebranych selektywnie odpadów w poszczególnym miesiącu w przeliczeniu na mieszkańca. W każdym miesiącu promowany może być inny surowiec.
- ✓ Zorganizuj spotkania w Radach Sołeckich z udziałem przedstawicieli gminy. Zaproponuj aby osoby zajmujące się gospodarką odpadami w gminie zapoznały mieszkańców z aktualnymi przepisami w tym zakresie, polityką gminy.
- ✓ Pozyskaj z miejscowego urzędu gminy ulotki dotyczące selektywnej zbiórki odpadów i rozprowadź je wśród mieszkańców Twojego sołectwa. Jeśli urząd nie posiada takich ulotek namów do ich wydrukowania. Na ulotce powinny znaleźć się informacje dotyczące rodzajów pojemników jakie rozstawione są na terenie gminy oraz rodzajach odpadów jakie należy do nich wrzucać, gdzie można oddać odpady niebezpieczne, jak pozbyć się starych samochodów.
- ✓ Zorganizuj wyjazdy dla mieszkańców do miejsca gdzie odpady z Twojej gminy są składowane.
- ✓ Zorganizuj wyjazd do nowoczesnego zakładu odzysku i składowania odpadów komunalnych. Wyjazd taki pozwoli uświadomić jak duże ilości odpadów są wytwarzane w naszych gospodarstwach domowych, i jak dużo odpadów jest nadal

przeznaczanych do unieszkodliwiania poprzez składowanie. Pokaże także, iż zebrane selektywnie odpady oraz odzyskane ze strumienia odpadów komunalnych niesegregowanych w ramach segregacji można wykorzystywać na terenie zakładu. Na przykład odpady biodegradowalne, które są przerabiane na kompost techniczny wykorzystuje się do przesypek na kwaterach składowiska. W przeszłości do przesypek tych wykorzystywano najczęściej piasek.

Czy wiesz że:

Z dniem 1 stycznia 2008r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6.06.2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. z 2007r. Nr 106, poz. 723) z którego wynika, że opłata środowiskowa (stanowiąca element składowy opłat za odbieranie odpadów komunalnych) wzrosła z kwoty 15,71 zł/tonę do kwoty 75,00 zł/tonę. W roku 2009 kwota ta wzrośnie do 100 zł/MG.

Powyższy wzrost kwoty za składowanie odpadów będzie miał wpływ na wzrost opłat za odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, dlatego w celu zmniejszenia masy odpadów komunalnych należy prowadzić przedmiotową selektywną zbiórkę odpadów w gospodarstwach domowych. Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 głównymi celami średniookresowymi w zakresie gospodarki odpadami są:

- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

Cele te planuje się osiągnąć za pomocą:

- zorganizowania banku danych o odpadach (do końca 2009 r.),
- przeprowadzenia reformy obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu (do końca 2009 r.),
- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku. (Zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów, w tym zmieszanych odpadów komunalnych, z 15 zł/MG do 75 zł/MG w 2008 r. oraz 75 zł/Mg do 100 zł/MG w 2009 r.).
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inwestycji dotyczących odzysku i recyklingu odpadów, a także wspieranie wdrożeń nowych technologii w tym zakresie,
- dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE (do końca 2009 r.) – do roku 2012 zamknięte zostaną te niedostosowane
- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne modernizacji technologii prowadzących do zmniejszania ilości odpadów na jednostkę produkcji (technologie małodopadowe),

- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu wspieranych dotacjami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych.
- wzmocnienie przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów,
- dokończenie akcji likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane środki.

Podstawowym dokumentem, w którym znajdziemy informację na temat funkcjonującego systemu gospodarki odpadami w każdej gminie jest Gminny Plan Gospodarki Odpadami. Jest on tworzony zgodnie z Krajowym, Wojewódzkim i Powiatowym Planem Gospodarki Odpadami na poszczególne lata. Obecnie dla Województwa Zachodniopomorskiego stworzony został projekt Planu Gospodarki Odpadami. Projekt ten jest dostępny na stronie Zachodniopomorskiego Urzędu Marszałkowskiego: www.um-zachodniopomorskie.pl. W chwili obecnej jest on w trakcie opiniowania. W momencie uchwalenia planu dla Województwa Zachodniopomorskiego gminy będą mogły przystąpić do sporządzania swoich planów.

Co możemy znaleźć w gminnych planach gospodarki odpadami? Przede wszystkim sposób gospodarowania odpadami na terenie gminy, strategia lokalnych władz samorządowych na najbliższe lata w tym zakresie, stan obecny systemu gospodarki odpadami na terenie gminy. Tak więc w planie tym znajdziemy zarówno rodzaje pojemników ustawione są na terenie gminy, gdzie znajdują się punkty zbiórki odpadów niebezpiecznych, przewidywane sposoby minimalizacji odpadów. Ponadto: listę podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz miejsca unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Obecnie w gminnych planach gospodarki odpadami określa się tylko sposoby gospodarowania odpadami komunalnymi.

Źródło danych:

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2007 z r. Nr 39 poz.251, z późn.zm.)

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2005 Nr 236, poz. 2008).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz.U. Nr 109 poz.752).

Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. z 2005 r. Nr 25 poz. 202, z późn.zm.)

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1495 z późn. zm.)

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 – Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2008

Krajowy Plan gospodarki odpadami 2010

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami województwa zachodniopomorskiego

Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Szczecina Aktualizacja na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektyw do roku 2015.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Police

<http://www.kzg.pl>

<http://www.gpk-sitaglogow.pl>

<http://www.opole.pl>

<http://www.police.pl>

<http://www.gpobogatynia.pl>

<http://www.greenpeace.pl>

<http://www.naszaziemia.pl>

<http://www.recykling.pl>

<http://www.bip.krakow.pl>

<http://orka2.sejm.gov.pl>

<http://www.polskatimes.pl/poradniki/finanse>

<http://www.ekoportal.pl>

<http://www.szczecin.pl>

<http://segreguje.eco.pl>